

**Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет
Горлівський інститут іноземних мов
Кафедра української філології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
Форма навчання	денна
Рік навчання	I (перший), 1 семестр
Статус дисципліни	обов'язкова
Пререквізити	загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Вступ до мовознавства»; «Сучасна українська літературна мова», «Лінгвостилістичні аспекти сучасного українськомовного дискурсу»).
Постреквізити	знання можуть бути використані під час проходження педагогічної (виробничої) практики та підготовки науково-дослідного завдання в межах ККЕ
Технічне обладнання та програмне забезпечення	Moodle, DSpace Repository Мультимедійна дошка, ноутбук, проектор

Відомості про розробників, які викладають навчальну дисципліну

Викладач (-і)	<i>Радіонова Тетяна Михайлівна</i> , кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології
Контактна інформація	+38(050) 597-28-89
E-mail	t.radionova@forlan.org.ua
Формат курсу	Очний (offline) /онлайн (online) / змішане навчання (blended learning)
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/ семінарських /лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання також можна надсилати на адресу електронної пошти, зазначену в силабусі.

1. Опис навчальної дисципліни

«Лінгвістичний аналіз тексту» формує загальні й професійно-фахові компетентності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та зосереджує увагу на проблемі сприймання й декодування тексту як найвищої та структурно найскладнішої мовної одиниці, що в ній реалізуються одиниці всіх рівнів: від фонетичного до синтаксичного.

2. Цілі та завдання навчальної дисципліни

Метою є: комплексний лінгвістичний аналіз тексту на всіх мовних рівнях.

Завдання:

- розглянути всі рівні лінгвістичного аналізу;
- ознайомити з останніми науковими розвідками провідних вітчизняних мовознавців;
- актуалізувати термінологічний апарат сучасного мовознавства, сучасні підходи до аналізу творів;
- під час вивчення курсу враховувати міжпредметні зв'язки з мовознавчими дисциплінами щодо використання сучасної термінології та сучасних підходів до аналізу художніх текстів;
- розвивати мислення студентів: образне, асоціативне, абстрактне, логічне;
- виховувати у студентів здатність формувати, формулювати й активно обстоювати власну точку зору, систему життєвих, естетичних цінностей і пріоритетів, прагнення мати власне світобачення, зберігати та продовжувати кращі національні традиції.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна «Лінгвістичний аналіз тексту» передбачає формування та розвиток ключових програмних компетентностей, зокрема

інтегральної:

здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти та психології, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальних:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати й систематизувати;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

фахових:

- вільне володіння категоріально-понятійним інструментарієм у галузі філологічної, методичної та психологічної науки для використання у професійній діяльності;
- здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах;
- здатність виконувати різні види лінгвістичного, літературознавчого аналізу, здатність до опанування технології роботи з фаховим текстом;
- здатність виконувати науково-дослідницькі проекти з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

Зазначені компетентності деталізують такі **програмні результати навчання:**

- здійснювати самостійний пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації та професійно важливих знань із різних джерел;
- зпропонувати креативні рішення на основі систематизації знань предметної області, використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях, зокрема, під час лінгвістичних та літературознавчих аналізів текстів, творчих письмових робіт, практичної діяльності тощо;

- застосовувати знання про сучасні інформаційні технології, медіаосвіту і медіаграмотність у професійній діяльності; розв'язувати завдання, пов'язані з обробкою інформації; демонструвати здатність успішно продовжувати освіту впродовж усього життя;
- зміти планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі, дотримуючись правил професійної етики та академічної доброчесності;
- ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики та літературознавства;
- володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті;
- знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.

4. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Арешенков Ю.О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. 177 с.
2. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / І.І. Брага, Л.І. Дорошенко, А.А. Силка та ін.; за редакцією А.А. Силки. Вид. 2-ге випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2019. 348 с.
3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 264 с.
4. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : науково-навчальний посібник. Донецьк: ДонНУ, 2006. 289 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 423 с.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: навч. посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 272 с.

Допоміжна література

1. Бехта І. Текст і лінгвістика тексту. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. Львів, 2000. С. 570-583. URL: <http://surl.li/kedej>.
2. Єщенко Т. Проблема класифікації текстів у сучасному мовознавстві. *Лінгвістичні студії*. 2013. Вип. 27. С. 185-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2013_27_39.

3. Кицак Г. В. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Мова і культура*. Вип. 7 (13). С. 87-92. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/7162/>.
4. Коваленко Є. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення. *Лінгвістичні студії: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. Анатолій Загнітко*. Донецьк : ДонНУ, 2009. Вип. 19. С. 314-319. URL: <http://surl.li/kfblo>.
5. Колядич Ю. Інтертекстуальність: теоретичний аспект / Ю. Колядич, Л. Мельник. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство)*. 2017. Вип. 25. С. 14-19. URL: <http://surl.li/keerj>.
6. Костюк М. М. Теорія символу: лінгвосеміотичний і лінгвофілософський підходи. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2014. Вип. 25. С. 199-208. URL: <http://surl.li/kfbop>.
7. Линтвар О. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту як предмет наукового дослідження. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2015. Вип. 32. С. 59-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gotvnz_2015_32_7.
8. Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів / [Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І.]; за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 392 с. 3
9. Радіонова Т.М. Засоби вираження категорії адресатності у власне науковому та науково-навчальному дискурсах. Науковий лінгвістичний дискурс: фактор адресата: колективна монографія / Відп. редактор А. Р. Габідулліна. – Слов'янськ: Типографія Бориса Маторіна. 2018. 310 с.
10. Семенов О. М. Культура роботи вчителя-дослідника з текстом наукової комунікації. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 11. С. 2-8.
11. Ходаковська Н. Г. Віршований текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. *World Science*, 2020. Вип. 2(54), С. 52-58. URL: <http://surl.li/kedda>.
12. Хоменко Г. Є. Прагматика сучасного рекламного тексту. Філологічні студії. *Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2010. №5. С. 221-225. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/view/912>.
13. Швець Г. Текстова категорія інформативності у лінгводидактичному аспекті. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2013. Вип. 8. С. 194-208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2013_8_26.
14. Шульжук Н. Особливості лінгвістичного аналізу художнього тексту як прагматичнокомунікативної єдності. *Лінгвостилістичні студії*. 2019. Вип. 10, С. 195–203. URL: <http://surl.li/keczі>.

5. Процес навчання, інформаційний обсяг дисципліни

Навчання на курсі відбувається в форматі лекційних та практичних занять.

Загальна кількість годин/кредитів: 90 год. /3 ECTS; лекційні заняття – 16 год., практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 54 год.

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	2

2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	4
3.	Рівень цілісного тексту	4
4.	Окремі елементи тексту	4
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	2
	Разом:	16

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	2
2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	2
3.	Рівень цілісного тексту	2
4.	Окремі елементи тексту	2
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	2
6.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	2
7.	Лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів	2
8.	Лінгвістичний аналіз рекламних текстів	2
9.	Лінгвістичний аналіз текстів офіційно-ділового стилю	2
10.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	2
	Разом:	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	4
2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	4
3.	Рівень цілісного тексту	4
4.	Окремі елементи тексту	4
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	4
6.	Підготовка до контрольної роботи змістового модуля №1	4
7.	Лінгвістичний аналіз художнього тексту	4
8.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	4
9.	Лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів	4
10.	Лінгвістичний аналіз рекламних текстів	4
11.	Лінгвістичний аналіз текстів офіційно-ділового стилю	4
12.	Підготовка до контрольної роботи змістового модуля №2	4
13.	Підготовка до заліку	6
	Разом:	54

6. Політика навчальної дисципліни

Політика академічної поведінки. Внутрішня екосистема інституту будується на засадах взаємної поваги й партнерства між учасниками освітнього процесу, а також на засадах розвитку, інклюзивності, безбар'єрності, відкритості, прозорості, у якій

враховані потреби й таланти кожної людини. Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і оцінювання результатів навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу](#).

Вивчення навчальної дисципліни «Лінгвістичний аналіз тексту» потребує підготовки до практичних занять. Результатом підготовки до занять повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з теми, якій присвячено відповідне заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання здобувачів вищої освіти. За об'єктивних/поважних причин навчання може відбуватись у змішаному та онлайн-форматі за попереднім погодженням. Пропущені (з поважних причин) заняття мають бути відпрацьовані. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політику академічної доброчесності здобувачів і викладачів регламентують такі документи: [Положення про академічну доброчесність ГІМ ДВНЗ ДДПУ](#), [Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ГІМ ДВНЗ ДДПУ](#), [Положення про написання та захист рефератів, курсових, бакалаврських та магістерських робіт у ГІМ ДВНЗ ДДПУ](#), [Кодекс корпоративної культури](#), [Колективний договір на 2022-2026 рр. ГІМ ДВНЗ ДДПУ](#), [Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в ГІМ ДВНЗ ДДПУ](#).

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійного виконання завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Цитування в письмових роботах допускається тільки із відповідним посиланням на авторський текст. Недопустимі підказки і списування у ході виконання лабораторних робіт, контрольних робіт.

6. Політика та критерії оцінювання

Вивчення курсу завершується складанням **диференційного заліку**.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки (60%) та контрольні роботи змістових модулів (40%), набраних упродовж навчального семестру.

Кількість КТ – 2 (коефіцієнт – 0,3)

Кількість КРЗМ – 2 (коефіцієнт – 0,2)

№	Вид діяльності	% від заг. оцінки	Термін виконання
1.	КТ №1: усне опитування, індивідуальні завдання	30	(Практичні 1-4)
2.	КРЗМ №1: індивідуальне завдання	20	(Практичне 5)
3.	КТ №2: перевірка самостійної роботи	30	(Практичні 6-9)
4.	КРЗМ №2: контрольна робота	20	(Практичне 10)
	Разом:	100	

Критерії оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із дисципліни

100 («відмінно»): здобувач глибоко володіє матеріалом: має системні теоретичні знання з дисципліни; вільно володіє спеціальною термінологією; виявляє міцні уміння і навички аналізувати мовний матеріал; вдало застосовує мовну інтуїцію; аргументовано доводить власну думку; виявляє науковий інтерес до дисципліни; самостійно здійснює дослідницьку діяльність у галузі лінгвістичного аналізу тексту; безпомилково виконує

письмові завдання в обсязі 100% за відведений час; рівень мовленнєвої культури високий.

90-95 («відмінно»): здобувач у повній мірі володіє матеріалом: виявляє глибоке розуміння основних понять і категорій з дисципліни; уміє аргументовано доводити власну думку; здатний системно аналізувати тексти у порівнянні з літературною мовою, допускаючи однак незначні помилки теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє; виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення; виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією; виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час; рівень мовленнєвої культури досить високий.

82-89 («добре»): здобувач добре володіє матеріалом: виявляє розуміння основних понять і категорій з комплексу лінгвістичних дисципліни, виявляючи належний рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення; достатньо повно аналізує тексти, розрізняючи мовні явища; відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, але допускає негрубі помилки теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній.

75-81 («добре»): здобувач достатньо володіє матеріалом: виявляє розуміння основних понять і категорій з дисципліни; володіє практичними уміннями і навичками відповідно до вимог курсу; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, допускаючи незначні помилки теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

74-67 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати, переконструювати навчальний матеріал; виявляє розуміння основних понять і категорій, розкриває їх взаємозв'язок, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення; володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються мовленнєві помилки.

66-60 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: невпевнено викладає теоретичний матеріал; має недостатній рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу мовного матеріалу; слабо володіє спеціальною термінологією, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються значні мовленнєві помилки.

55 і менше («незадовільно»): здобувач незадовільно володіє матеріалом: не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення; не вміє аналізувати тексти; рівень мовленнєвої культури низький, допускаються значні мовленнєві помилки; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30-50% за відведений час; не володіє спеціальною термінологією.

0 балів («незадовільно») ставиться тоді, якщо здобувач відмовляється відповідати на питання білета.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Оцінка	Оцінка за	Оцінка	
--------	-----------	--------	--

в балах	національною шкалою		за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	незараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом